

*earning every day-ahead your trust
stepping forward to the future*

opcom operatorul pieței de energie electrică și de gaze naturale din România

---

Tranzacționarea centralizată a gazelor naturale Mecanismul implementat de OPCOM și conformitatea cu practica europeană

OPCOM

DIRECTIVA 2009/73/CE A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale

(36) **Piața internă a gazelor naturale suferă din pricina lipsei de lichiditate și de transparentă**, ceea ce împiedică alocarea eficientă a resurselor, operațiunile de acoperire în vederea limitării riscurilor și pătrunderea de noi concurenți pe piață. **Încrederea în piață, lichiditatea acesteia, precum și numărul de participanți pe piață trebuie să crească, fiind necesară în acest scop creșterea supravegherii exercitate de autoritățile de reglementare asupra întreprinderilor active în sectorul alimentării cu gaze naturale.** Aceste cerințe nu aduc atingere legislației comunitare în domeniul piețelor financiare și sunt compatibile cu aceasta. Autoritățile de reglementare din domeniul energiei și autoritățile de reglementare din domeniul piețelor financiare trebuie să coopereze pentru a permite o vedere de ansamblu a fiecăreia dintre aceste autorități asupra piețelor în cauză.

(37) [...] Legislația comunitară ar trebui să țină seama de caracteristicile gazelor naturale, ca de exemplu de anumite rigidități structurale provocate de concentrarea furnizorilor, contractele pe termen lung sau lipsa de lichidități în aval. **Prin urmare, este necesară o mai mare transparentă, inclusiv în ceea ce privește formarea prețurilor.**

(56) **În vederea instituirii unei piețe interne a gazelor naturale, statele membre ar trebui să promoveze integrarea piețelor lor naționale** și cooperarea între operatorii de sistem la nivelul Comunității și la nivel regional, încorporând totodată sistemele izolate care formează insule de gaze existente încă în prezent în Comunitate.

Ghidul EFET privind caracteristicile unui Punct Virtual de Tranzacționare – 30 octombrie 2013

Deplina implementare a unui sistem de transport bazat pe punct de intrare/ieșire necesită implementarea Punctelor Virtuale de Tranzacționare cu obiectivul ca toate intrările și ieșirile să fie echilibrate într-un sigur Punct Virtual de Tranzacționare.

Acest Punct Virtual de Tranzacționare poate deveni un Hub de gaze Naturale atunci când poate fi caracterizat prin concentrarea activității de tranzacționare, a produselor și a lichidității prin serviciile oferite de Operatorul Hub-ului.

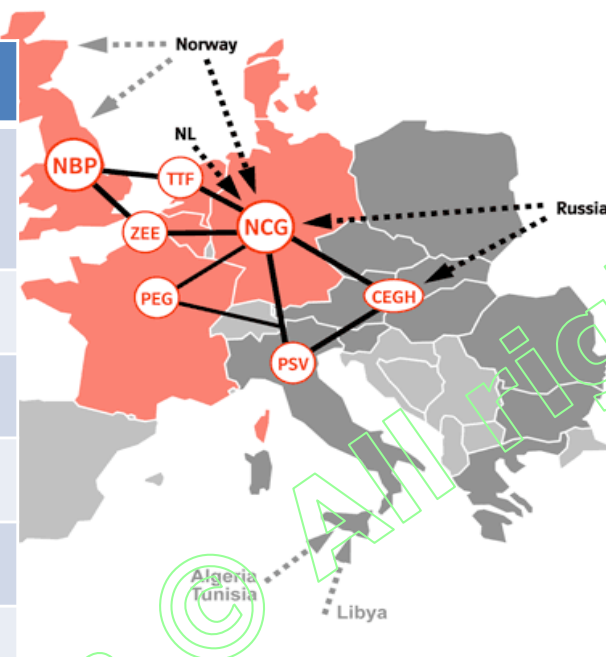
Obiectivul evident al unui Hub o reprezintă concentrarea lichidității. Aceasta este premiza creării unei piețe eficiente. Sistemele de tranzacționare și de informare trebuie să fie dezvoltate cu considerarea unui singur punct.

Platforma de tranzacționare pusă de dispoziție de un operator trebuie să permită participanților la piață să introducă, modifice sau să accepte oferte de cumpărare și de vânzare. Această platforma poate fi pusă la dispoziție de către OTS sau o altă entitate aflată sub reglementarea Autorității de Reglementare în domeniul energiei.

Principalele hub-uri europene și bursele de energie prin care sunt oferite serviciile de piață centralizată de gaze naturale

Tara	Hub	Bursa
Regatul Unit al Marii Britanii	NBP	APX UK/Nasdaq Commodities
Danemarca	GTF/NPTF	Nord Pool Gas
Olanda	TTF	APX NL
Belgia	Zeebrugge	APX ZEE
Germania	NCG / (Gaspool)	EEX
Franta	PEG (Nord)	Powernext Gas
Italia	PSV	GME
Austria	CEGH	CEGH

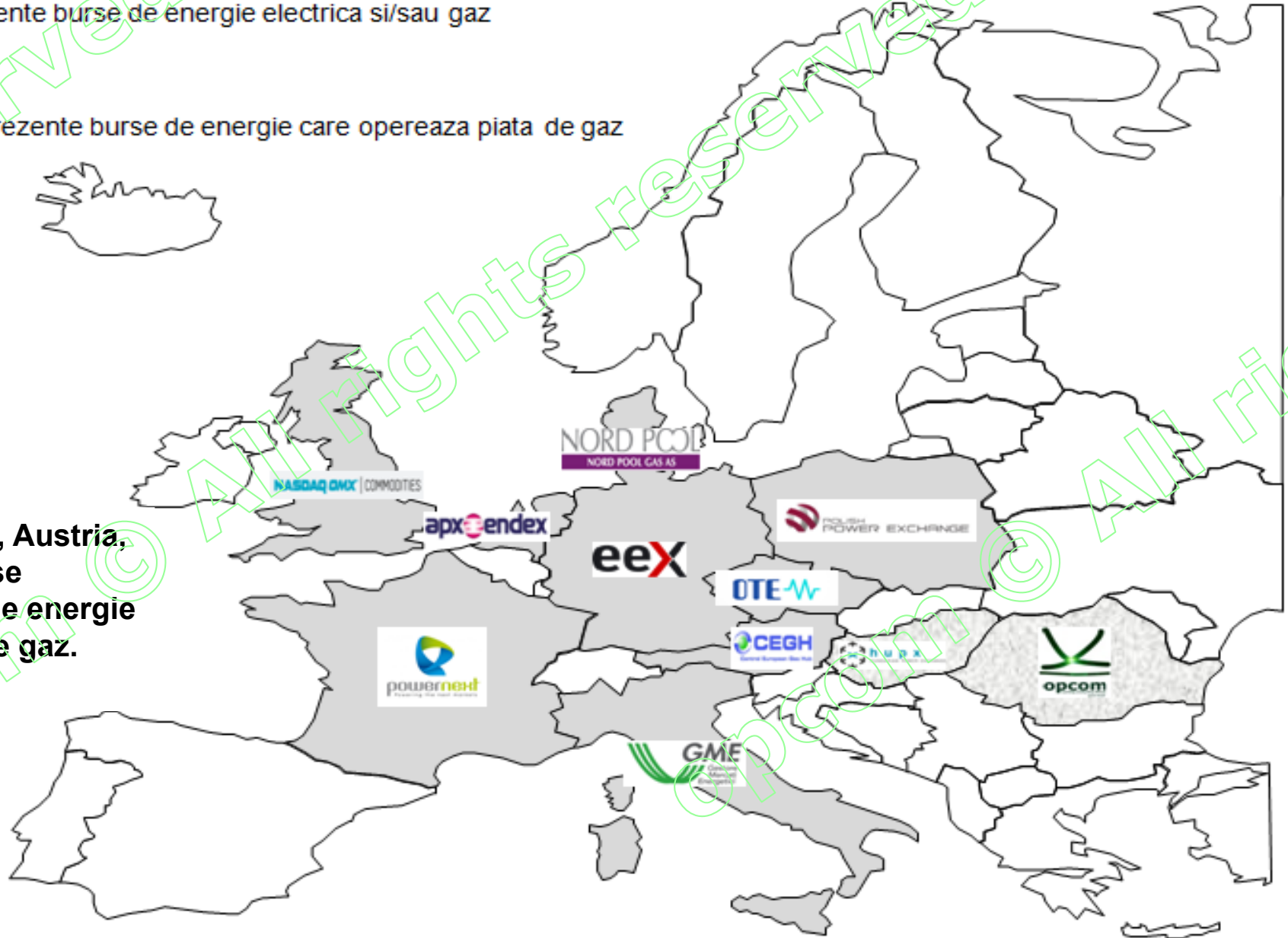
earning every day-ahead your trust
stepping forward to the future

opcom operatorul pieței de energie electrică și de gaze naturale din România

Burse europene de energie care operează piețe de gaz

- Tari in care sunt prezente burse de energie electrica si/sau gaz
- Tari in care nu sunt prezente burse de energie care opereaza piata de gaz

Cu exceptia CEGH, Austria, toate celelalte burse opereaza si piata de energie electrica si piata de gaz.

Experiente europene privind tranzactionarea centralizata a gazelor naturale

Bursa	Produsele tranzactionate	Mecanismul de tranzactionare utilizat
EEX Power Derivatives GmbH, Germania	<ul style="list-style-type: none"> •Piata spot pentru ziua urmatoare; •Piata intra-zilnica; •Contracte de weekend. 	Licitatie deschisa; Pret unic de atribuire stabilit conform regulilor bursei.
Nord Pool Gas, Danemarca	<ul style="list-style-type: none"> •Piata spot pentru ziua urmatoare; •Piata intra-zilnica. 	Tranzactionare continua; Preturi de atribuire diferite conform ofertelor introduse in sistemul de tranzactionare;
CEGH (Central European Gas Hub AG), Austria	<ul style="list-style-type: none"> •Piata spot pentru ziua urmatoare. 	Licitatie deschisa; Tranzactionare continua. Pe parcursul licitatie deschise nu se incheie tranzactii dar, in cazul in care exista ordine de sens contrar care pot incheia tranzactii, sistemul de tranzactionare afiseaza in mod automat valoarea actualizata a pretului de echilibru al pietei. In perioada de tranzactionare continua se incheie tranzactiile aferente ordinelor introduse pe parcursul licitatiei deschise si cele aferente ordinelor nou introduse.

Experiente europene privind tranzactionarea centralizata a gazelor naturale

Bursa	Produsele tranzactionate	Mecanismul de tranzactionare utilizat
GME - Gestore Mercati Energetici S.p.a., Italia	<ul style="list-style-type: none"> •Piata spot pentru ziua urmatoare; •Piata intra-zilnica. 	<p>Tranzactionare continua; Licitatie deschisa.</p> <p>In perioada de tranzactionare continua se incheie tranzactiile in timp real pentru fiecare doua ordine compatibile, respectandu-se regula pretului concurential (cel mai mare pret de cumparare, respectiv cel mai mic pret de vanzare).</p> <p>Pe parcursul licitatie deschise se incheie tranzactii o singura data la incheierea perioadei de ofertare, la un pret unic determinat de sistemul de tranzactionare conform regulilor stabilite de bursa.</p> <p>Pe piata intra-zilnica sunt incheiate tranzactii numai prin modalitatea de tranzactionare continua.</p>
APX Gas NL, Olanda	<ul style="list-style-type: none"> •Piata spot pentru ziua urmatoare; •Piata intra-zilnica; •Contracte bloc. 	<p><u>Pe piata spot</u> tranzactiile sunt incheiate prin modalitatea licitatie deschisa urmare ordonarii ofertelor si realizarii corelarii o singura data la incheierea perioadei de ofertare.</p> <p><u>Pe Piata intra-zilnica</u> tranzactiile se incheie prin tranzactionare continua, in timp real, pe tot parcursul perioadei de ofertare conform preturilor ofertate.</p> <p><u>Pe piata contractelor bloc</u> tranzactiile se incheie de asemenea prin modalitatea de tranzactionare continua.</p>

Cadrul de reglementare în vigoare

- Regulile generale privind piața centralizată de gaze naturale aprobate prin **Ordinul ANRE nr. 50/12.07.2013;**
- **Licența nr. 1798/19.07.2013** acordată OPCOM SA pentru desfășurarea activității de administrare a piețelor centralizate în sectorul gazelor naturale;
- Regulamentul privind cadrul organizat de tranzacționare pe Piața centralizată de gaze naturale administrată de Operatorul Pieței de Energie Electrică și de Gaze Naturale "OPCOM" S.A. aprobat prin **Ordinul ANRE nr. 52/19.07.2013;**
- Tarifele reglementate practicate de operatorul licențiat al pieței centralizate din sectorul gazelor naturale - Operatorul Pieței de Energie Electrică și de Gaze Naturale „OPCOM” - S.A. aprobate prin **Ordinul ANRE nr. 71/27.09.2013;**
- Procedura privind tranzacționarea pe Piața centralizată a contractelor bilaterale de gaze naturale aprobate prin **Avizul ANRE nr.28/02.08.2013;**
- Contractul pe bază lunară de vânzare-cumpărare a gazelor naturale aprobat prin **Avizul ANRE nr.29/02.08.2013;**
- Contractul pe bază multilunară de vânzare-cumpărare a gazelor aprobat prin **Avizul ANRE nr.39/11.09.2013;**
- Procedura privind înregistrarea participanților la Piața centralizată de gaze naturale aprobată prin **Avizul ANRE nr.42/11.09.2013;**
- Convenția de participare la Piața centralizată de gaze naturale aprobată prin **Avizul ANRE nr.41/11.09.2013.**

Produse supuse tranzacționării

Piete

Piața pentru contracte săptămânale

GNB_S – livrare în bandă

Piața pentru contracte lunare

GNB_L – livrare în bandă

Piața pentru contracte trimestriale

GNB_TR – livrare în bandă

Piața pentru contracte anuale

GNB_A – livrare în bandă

Produsele standard pot fi tranzacționate prin intermediul următoarelor instrumente definite în Platforma de tranzacționare

Instrumente pentru contracte săptămânale

Instrumente pentru contracte lunare

Instrumente pentru contracte trimestriale

Instrumente pentru contracte anuale

RoB Contract forward pentru gaze naturale, din producția internă (Ro), livrate în bandă

ImB Contract forward pentru gaze naturale, din import, livrate în bandă

AmB Contract forward pentru gaze naturale, în amestec, livrate în bandă

Mecanismul de tranzacționare

Platforma de tranzacționare:

- Furnizată de **Nasdaq OMX** – tehnologia **CONDICO**

Mediul de tranzacționare:

- Piețe și instrumente asociate configurate în conformitate cu lista produselor tranzacționabile conform reglementărilor aplicabile.

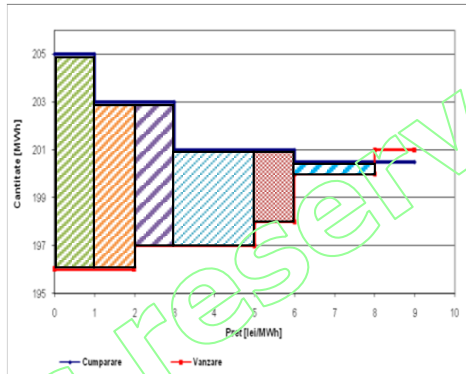
Mecanismele de tranzacționare aplicabile în cadrul sesiunilor de tranzacționare:

- Licitatie deschisa
- Negociere continua.

Principii de baza ale platformei de tranzacționare:

- Ecranele platformei pun la dispoziție în mod anonim toate informațiile privind prețurile și cantitățile oferite;
- Ordinele introduse de participanții la piață sunt ordonate automat de sistemul de tranzacționare în mod concurențial cu respectarea mării de timp;
- Regulile de corelare se aplică exclusiv în ordinea concurențială a prețurilor oferite;
- Prețurile de tranzacționare se stabilesc exclusiv pe baza prețurilor din ordinele introduse de participanții la piață

Participarea în sesiunile de tranzacționare se realizează în baza garanțiilor financiare de participare la licitație.

Toate ordinele care indeplinesc conditia de corelare primesc pretul ordinelor de cumparare corespunzatoare

Mecanismul de tranzacționare

Realizarea corelării și stabilirea tranzacțiilor aferente etapei de licitație deschisă
5 minute

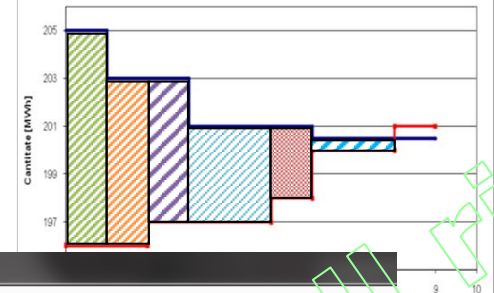
Închiderea etapei de licitație deschisă

Ofertare în licitație deschisă
40 minute

Etapa de licitație deschisă

Pauză
10 minute

Etapa de negociere continuă
40 minute

Instrument	Bursa	StareInstrument	Data Expirare	+/-	+/-%	Ctp Cumparare	Cant cumparare	Cumparare	Cumparare-R
GN_B_L_Jan_13	OPCOM_TEST	OCLA	31.12.2012 23:59:59						
GN_B_L_Feb_13	OPCOM_TEST	OCLA	31.12.2012 23:59:59						
GN_B_L_Mar_13	OPCOM_TEST	OCLA	28.02.2013 23:59:59						
GN_B_L_Apr_13	OPCOM_TEST	OCLA	29.04.2013 23:59:59						
GN_B_L_May_13	OPCOM_TEST	OCLA	30.04.2013 23:59:59						

Cant cumpărare	Cumpărare	Vânzare	Cant vânzare
2.000	190.70	199.89	5.000
3.000	190.07	200.00	5.550
2.555	190.05	201.00	1.000
1.000	190.00	201.12	4.700
5.000	189.55	201.25	2.500
4.000	189.00	205.00	4.200
10.000	167.00	250.89	4.300
30.000	130.00	270.50	25.000
10.000	129.25	300.00	45.000

Toate ordinele care indeplinesc conditia de corelare incheie, in timp real, tranzactie la pretul ofertei care raspunde unei oferte existente in platforma de tranzactionare

earning every day-ahead your trust
stepping forward to the future

opcom operatorul pieței de energie electrică și de gaze naturale din România

Ecrane sunt actualizate în timp real cu informațiile referitoare la tranzacțiile încheiate

Rapoarte

Statistici zi | Tranzacții la piață | Istoric ordine | Tranzacțiile Companiei

Piață: TEST_AN Instrument: TEST_A_2013 De la data: 2012-05-02 La data: 2012-05-02

14:09:37 15:10:59

[Descarcă istoric ordine piață pentru data](#)
[Descarcă complet istoricul ordine pentru data](#)

Timp	Eveniment	C/V	Tip	Valid	Preț	Cantitate	Broker	Referință ordin	Cod ordin piață
Wed May 02 14:17:30 EEST 2012	ENTERED	V	Norm	RoD	100	11	UPCCB	1.1370867A42B	9
Wed May 02 14:19:07 EEST 2012	TRADE	V	Norm	RoD	100	11	UPCCB	1.1370867A42B	9

Rapoarte

Statistici zi | Tranzacții la piață | Istoric ordine | Tranzacțiile Companiei

De la data: 2012-04-09 La data: 2012-04-09 Cont: PI1-TRD1

OK Salvare...

Timp	C/V	Preț	Cantitate	Broker	Referință ordin	Cod ordin piață	Cod tranzacție	Cod cont	Instrument	Stare	Comentariu
Mon Apr 09 15:52:14 EEST 2012	V	200	1	U_PI1	G.13691AD8599	6	11636	PI1-TRD1	INT-03-10Apr12	Stare Tranzacție Piață	
Mon Apr 09 15:51:00 EEST 2012	C	191.25	1.555	U_PI1	G.13691AD8598	4	11624	PI1-TRD1	INT-04-10Apr12	Stare Tranzacție Piață	AAA
Mon Apr 09 15:50:44 EEST 2012	C	185	4	U_PI1	G.13691AD859A	5	11615	PI1-TRD1	INT-02-10Apr12	Stare Tranzacție Piață	

Rezultate înregistrate de la lansarea pieței la 01.08.2013

- ❖ Participanți înregistrați - 10
- ❖ Numărul licitațiilor organizate - 8 / Prima sesiune de tranzacționare organizată în Februarie 2014
- ❖ Numărul total de contracte - 37
- ❖ Cantitatea totală propusă pentru licitații – 1.401.500 MWh

*earning every day-ahead your trust
stepping forward to the future*

opcom operatorul pieței de energie electrică și de gaze naturale din România

---

Vă mulțumim pentru atenție !

www.opcom.ro